

ביצד צולין פרק שביעי פסחים

פד.

עין משפט גד מצוה

פ א מיי פ"י מהל' ק"פ
הלכה ט'
פ ב מיי פ"י מהל' א'
פ"ב ג מיי פ"י מהל' א'
פ ד מיי פ"י מהל' א':

לעזי רש"י

טיביר"ס (גיטור"מ"ש).
חסוים.
אשפרל"ן (אישפרל"ן).
עצם השכם.

מוסף תוספות

א. בעי' ר' יוחנן תרתי ד...
מוס' שלק. ב. דאי לאו
הכי אכתי תיקשי ליה
ברייחא. ג. ויש להם
יותר טעם. ד. משמע
לפי הירושלמי דבכל
מקום אולי בחר השתא בר
מגבי פסח דכתיב קרא.
ה. ולפי הירושלמי אית לן
מוס' מולין עו. ד"ס אל.
ו. ולפי הירושלמי אית לן
לפרש דהא דקאמר בחר
בסוף אולין לא מסברא
אלא מקרא. מוס' שלק.

רבינו חננאל

אכל נפש שאני'פ שהוא
באזהרה שמחה ואינה
מצוה דוחה יום טוב. מילה
שאני'פ שהיא שלא בזמנה
מצוה היא שנכרתה עליה
י"ג ברייות ותיב כתי
אם לא ימול, אינו דין
שידחה יום טוב. ת"ל לברו
ולא מילה שלא בזמנה.
והא מילה שהיא מצוה
והמבטלה לגמרי עונש
כרת. ולא עוד אלא שהיא
מצוה שנכרתה עליה שלש
עשרה ברייות אינה דוחה
עשה טורח, כל שכן עשה של
גומל, אלא ידחה יום טוב
עונש כרת. רב אשי מפי
ליה מהאי דכתיב בירוש'
בבבון ולא תעשה מלאכה,
נמצא בירוש' עשה שבבון
ולא תעשה כמשמעו, ואין
עשה דוחה את לא תעשה
ועשה.

מתני' כל הנאכל בשור
הגדול יאכל בגדי הרך
ראשי הנכפיים והחסוסים
כו. וכו' כל מי שאינו
נאכל בשור הגדול אינו
נאכל בגדי הרך, והיו
ראשי נכפיים והחסוסים
שאינו נאכלין בשור הגדול
שון כעצמות ובגדי הרך
מיקשי לדייה דמוכח בצרייתא דדבצר
הנאכל בשור הגדול בשלשן אולין
בחר השתא ויש לומר דסבר ר"ל
דראשי נכפיים והחסוסין יש עליהם
שם צמר יותר מצרייתא ג' ופריך לרבי
יוחנן מלגל נקט בצרייתא ג' דהו
רבותא טפי ור' יוחנן משני דאין
רבותא כלל מה שאין בהן טעם צמר
כל כך דלהא חס' היו רכיס לעולם לא
היה פולגן הילכך כיון דמתאכלי
בשלשן נימנין עליהן כמו ראשי נכפיים
והחסוסים ורש"ז מפרש טעמא
דריש לקיש דגידים לא דמו לראשי
נכפיים והחסוסים דגידים סופן
להקשות בגדי עזמא אכל ראשי נכפיים
והחסוסים אין סופן להקשות בגדי
לעולם אלא צמר הגדול דוקא ולא

ולא מילה שלא בזמנה דוחה את העבודה ועבודה דוחה את השבת מילה אף שלא בזמנה דוחה אומה אפילו במקום צהרת יקון צהרתו שבת שנתה מפני עבודה אינו דין שמהא מילה דוחה ואמא קרא ומיעטה דכיון דשלא בזמנה היא כגון גר שנתגייר וקטן שנאכל אציו ועבר זמנה נשהיה למחר. וגבי שריפת פסול קדשים נמי כמילה שלא בזמנה דלפטר לשהייה דמי: **שפסון דיום טוב עשה הוא.** דמשמע שבות והוא ליה י"ט עשה ולא מעשה: **מתני' כל הנאכל בשור הגדול כו.** שצדק הוקשה כל מה שעמדי להקשות זו: **יאכל בגדי הרך.** ראו לאכילה בפסח בן שנתה ימים אכל מה שאין נאכל בשור הגדול אין נמנין עליו בפסח אע"פ שעכשו כך הוא עמדי להקשות כפסוף: **וראשי נכפיים והחסוסים.** שקורין טיביר"ס שבראש גף הכתף אשפרל"ן והחסוסים שאר הסמוס שבו כגון תנוך האוזן והסמוסי החמה והללעות הקטנות שסוף השדרה: **גמ' וי"א אף ראשי נכפיים והחסוסין.** הואיל ובשור הגדול שופיה מתאכלו בשליקה ביטול יתר: **מה הן קסני והכי קאמר כל הנאכל בשור הגדול בשליקה יאכל בגדי הרך זלי ומה הן ראשי נכפיים והחסוסין: גידים שסופן להקשות.** גדי זואר ובגדי וטלה הן רכיס אכל אס היה מוקין סופן להיות קשים: **ר' יוחנן אומר כו.** וגידים הרמין דקמני בזה צרייתא מיוזין כצמר לר' יוחנן משמע ל' דרכין השתא לר' לקיש משמע ליה צמר גידים דרכין לעולם: **הני אין.** דס"ר מדפריש מה הן דוקא קאמר: **הני מ"ט.** פירושא הוא ומסקנא דמירוצא: **עגל הרך.** מפרש כהעור והרוטב: **כל זמן שיונק ועור ראשו רך מולגין אותו ונאכל עמו: מהו שיטמא.** טומאת אוכלין בחר השתא אולין מטמא לו אין בחר בסוף אולין ואינו מטמא: **לא חס לקמחיה.** למה שהו טומא אס חמין אס פסולת: **הא דרבי ציר ר' יוחנן.** מהא דגידין שסופן להקשות כדאמר בשליקה בהמה המקשה (חולין ע"ג) ופשיטין לה מהא דהעור והרוטב דכי פשיט ליה רבי יוחנן עלה דהאי אין מטמא ואותציה ריש לקיש ממתני' דהעור והרוטב דקמני אילו שעורומיהן כבשני עור הראש של עגל הרך אלמא דבר השתא אולין וא"ל רבי יוחנן אל תקיטני צאותה משנה שבלשון יחיד אפי שונה אותה אלמא מעיקרא הוה סמין ר' יוחנן עליה ופליג בגידין שסופן להקשות ואיכר דייחידא היא וחדר ציה: **מתני' אכל המוסיף וצבור.** אפילו צבור והשובר צטמא אינו לוקה (ב) צטמא משום לא תשצרו ולא שצב צטמא משום לא תשצרו וטעמא מפרש בגמרא: **גמ' בא הסמוס כו.** כל לאו שיתק לעשה אין לוקין עליו דמשמע וזו היא תקנתא אס מעבור על הלאו עשה זאת והיניכל ועוד דלא דמי ללאו דחסימה שהמלקות נסמך לו: (ט) הא

ולא מילה שלא בזמנה דוחה את העבודה ועבודה דוחה את השבת מילה אף שלא בזמנה דוחה אומה אפילו במקום צהרת יקון צהרתו שבת שנתה מפני עבודה אינו דין שמהא מילה דוחה ואמא קרא ומיעטה דכיון דשלא בזמנה היא כגון גר שנתגייר וקטן שנאכל אציו ועבר זמנה נשהיה למחר. וגבי שריפת פסול קדשים נמי כמילה שלא בזמנה דלפטר לשהייה דמי: שפסון דיום טוב עשה הוא. דמשמע שבות והוא ליה י"ט עשה ולא מעשה: **מתני' כל הנאכל בשור הגדול כו.** שצדק הוקשה כל מה שעמדי להקשות זו: **יאכל בגדי הרך.** ראו לאכילה בפסח בן שנתה ימים אכל מה שאין נאכל בשור הגדול אין נמנין עליו בפסח אע"פ שעכשו כך הוא עמדי להקשות כפסוף: **וראשי נכפיים והחסוסים.** שקורין טיביר"ס שבראש גף הכתף אשפרל"ן והחסוסים שאר הסמוס שבו כגון תנוך האוזן והסמוסי החמה והללעות הקטנות שסוף השדרה: **גמ' וי"א אף ראשי נכפיים והחסוסין.** הואיל ובשור הגדול שופיה מתאכלו בשליקה ביטול יתר: **מה הן קסני והכי קאמר כל הנאכל בשור הגדול בשליקה יאכל בגדי הרך זלי ומה הן ראשי נכפיים והחסוסין: גידים שסופן להקשות.** גדי זואר ובגדי וטלה הן רכיס אכל אס היה מוקין סופן להיות קשים: **ר' יוחנן אומר כו.** וגידים הרמין דקמני בזה צרייתא מיוזין כצמר לר' יוחנן משמע ל' דרכין השתא לר' לקיש משמע ליה צמר גידים דרכין לעולם: **הני אין.** דס"ר מדפריש מה הן דוקא קאמר: **הני מ"ט.** פירושא הוא ומסקנא דמירוצא: **עגל הרך.** מפרש כהעור והרוטב: **כל זמן שיונק ועור ראשו רך מולגין אותו ונאכל עמו: מהו שיטמא.** טומאת אוכלין בחר השתא אולין מטמא לו אין בחר בסוף אולין ואינו מטמא: **לא חס לקמחיה.** למה שהו טומא אס חמין אס פסולת: **הא דרבי ציר ר' יוחנן.** מהא דגידין שסופן להקשות כדאמר בשליקה בהמה המקשה (חולין ע"ג) ופשיטין לה מהא דהעור והרוטב דכי פשיט ליה רבי יוחנן עלה דהאי אין מטמא ואותציה ריש לקיש ממתני' דהעור והרוטב דקמני אילו שעורומיהן כבשני עור הראש של עגל הרך אלמא דבר השתא אולין וא"ל רבי יוחנן אל תקיטני צאותה משנה שבלשון יחיד אפי שונה אותה אלמא מעיקרא הוה סמין ר' יוחנן עליה ופליג בגידין שסופן להקשות ואיכר דייחידא היא וחדר ציה: **מתני' אכל המוסיף וצבור.** אפילו צבור והשובר צטמא אינו לוקה (ב) צטמא משום לא תשצרו ולא שצב צטמא משום לא תשצרו וטעמא מפרש בגמרא: **גמ' בא הסמוס כו.** כל לאו שיתק לעשה אין לוקין עליו דמשמע וזו היא תקנתא אס מעבור על הלאו עשה זאת והיניכל ועוד דלא דמי ללאו דחסימה שהמלקות נסמך לו: (ט) הא

עגל הרך מהו שיטמא, ואמר ליה אינו מטמא, דאלמא בחר בסוף אולין, אמר ליה ר' אבהו דרמא ליה חס לקמחיה, כלומר אכילתו להפסד הולכת שאינו מתעסק בטהור כראוי לו. בפירוש הרד"ק יוחנן ואמר לריש לקיש בעיני דאקשנין אילי צמר השתא וי"ל שלפי שצבור ראש של עגל הרך יש לו טעם צמר הרבה מגידין ורש"ז אומר דצירושלמי פריך דר"ל אר"ל ומשני טעמא דר"ל מקרא ואכלו את הצמר (שמות יב) ולא גידין וצבור הראש של עגל הרך אילי צמר דהשתא והכלה הוי גזירת הכתוב: (ז) היתה

עגל הרך מהו שיטמא, ואמר ליה אינו מטמא, דאלמא בחר בסוף אולין, אמר ליה ר' אבהו דרמא ליה חס לקמחיה, כלומר אכילתו להפסד הולכת שאינו מתעסק בטהור כראוי לו. בפירוש הרד"ק יוחנן ואמר לריש לקיש בעיני דאקשנין אילי צמר השתא וי"ל שלפי שצבור ראש של עגל הרך יש לו טעם צמר הרבה מגידין ורש"ז אומר דצירושלמי פריך דר"ל אר"ל ומשני טעמא דר"ל מקרא ואכלו את הצמר (שמות יב) ולא גידין וצבור הראש של עגל הרך אילי צמר דהשתא והכלה הוי גזירת הכתוב: (ז) היתה

עגל הרך מהו שיטמא, ואמר ליה אינו מטמא, דאלמא בחר בסוף אולין, אמר ליה ר' אבהו דרמא ליה חס לקמחיה, כלומר אכילתו להפסד הולכת שאינו מתעסק בטהור כראוי לו. בפירוש הרד"ק יוחנן ואמר לריש לקיש בעיני דאקשנין אילי צמר השתא וי"ל שלפי שצבור ראש של עגל הרך יש לו טעם צמר הרבה מגידין ורש"ז אומר דצירושלמי פריך דר"ל אר"ל ומשני טעמא דר"ל מקרא ואכלו את הצמר (שמות יב) ולא גידין וצבור הראש של עגל הרך אילי צמר דהשתא והכלה הוי גזירת הכתוב: (ז) היתה